

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 3.6.2008
COM(2008) 334 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Končna ocena programa eTEN

(predložila Komisija)

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Končna ocena programa eTEN

(Besedilo velja za EGP)

1. UVOD

To sporočilo vsebuje končno oceno programa eTEN v obdobju od preusmeritve leta 2002 do konca izvajanja programa decembra 2006 v skladu z zahtevo iz člena 19 finančne uredbe, ki se uporablja za ta program.

2. OZADJE

eTEN je nastal na podlagi pobude TEN¹, katere cilj je bil zagotoviti vseevropska omrežja na področju prometa, telekomunikacij in energije. Razvoj evropskega prometa, telekomunikacij in energijskih infrastruktur so visoko zastavljeni cilji², ki so omenjeni v Pogodbi kot tudi smernicah za rast in delovna mesta³.

Cilj programa eTEN je bil prispevati k razvoju informacijske družbe, kar zadeva rast, zaposlovanje, socialno kohezijo in sodelovanje vseh udeleženi v gospodarstvu, temelječem na znanju. Glavna vključena področja so bila e-vlada in e-uprava, e-zdravje, e-vključenost in e-učenje. Pozneje je bilo dodano še šesto področje, ki je bilo namenjeno zlasti MSP.

Do leta 2005 so imela vsa vseevropska omrežja skupno finančno pravno podlago⁴ (v nadaljnjem besedilu: finančna uredba), na podlagi katere je bilo mogoče dodeliti finančna sredstva v višini največ 10 % skupne cene investicije⁵. V skladu s to omejitvijo so bile v okviru eTEN sofinancirani študije izvedljivosti in ocenjevanja⁶ v višini 50 % ter projekti, povezani z uvajanjem storitev, v višini 10 % skupnih stroškov. Leta 2005⁷ je bila spremenjena tudi finančna pravna podlaga za eTEN, ki pri projektih uvedbe storitev predvideva sofinanciranje do 30 % skupne cene investicije.

---

¹ Pobuda za vseevropsko omrežje (TEN) temelji na členih 154, 155 in 156 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki predvidevajo vzpostavitev vseevropskih omrežij na področju prometa, telekomunikacij in energije.

² COM(2007) 0135, Sporočilo Komisije o vseevropskih omrežjih: razvoj celostnega pristopa {SEC(2007) 374}.

³ Smernice za rast in delovna mesta za obdobje 2005–2008, št. 9, 10, 11 in 16.

⁴ Uredba Sveta (ES) št. 2236/95 z dne 18. septembra 1995 o določitvi splošnih pravil za dodelitev finančne pomoči Skupnosti na področju vseevropskih omrežij (UL L 282, 24.11.1995, str. 16), kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1655/1999 z dne 19. julija 1999 in Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1159/2004 z dne 6. julija 2005.

⁵ Člen 5 Uredbe Sveta (ES) št. 2236/95.

⁶ Člen 4(1)(a) Uredbe (ES) št. 2236/95, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1159/2005.

⁷ Uredba Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1159/2005 z dne 6. julija 2005.

V skladu z zahtevami iz Pogodbe so bile sestavljene smernice, v katerih so bili določeni cilji, prednostne naloge in splošna zasnova predvidenih ukrepov ter projekti skupnega interesa⁸ (v nadaljnjem besedilu: smernice). Da bi program bolje uskladili s politikami Skupnosti, zlasti s pobudo i2010, so bile smernice leta 2002 spremenjene. Istočasno se je program TEN Telecom preimenoval v eTEN.

Člen 19 finančne uredbe TEN predvideva, da Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predloži izčrpno poročilo o izkušnjah pri uporabi mehanizmov finančne uredbe za dodeljevanje pomoči Skupnosti, zlasti mehanizmov in predpisov iz člena 4. Ta zahteva se izpolni s tem dokumentom.

Program eTEN se je izvajal s projekti, ki so bili izbrani na podlagi javnih razpisov za zbiranje predlogov, stroški projektov pa so bili skupni. Na podlagi javnih razpisov je bilo izvedenih skupno 149 projektov s skupnimi stroški, zanje pa je bilo namenjenih skupno več kot 177 milijonov EUR. Projekti iz programov za leti 2003 in 2004 so že zaključeni, za leti 2005 in 2006 pa se še izvajajo. Vsi projekti naj bi bili zaključeni predvidoma do konca leta 2009.

Leta 2005 je bila opravljena vmesna ocena programa⁹, ki je vključevala rezultate projektov do vključno leta 2002 ter prve rezultate programa eTEN, ki se je začel izvajati leta 2002.

3. IZVAJANJE OCENJEVANJA

Ocena je bila sestavljena iz naslednjih vprašanj: ustreznost ciljev programa, prednostnih nalog in sredstev izvajanja, uspešnost in učinek programa, njegova učinkovitost in stroškovna učinkovitost, uporabnost in trajnost ter vzročne zveze med uporabljenimi sredstvi in dejavnostmi ter predvidenim učinkom (logika intervencije).

Ocenjevanje je leta 2007 izvedla skupina strokovnih ocenjevalcev iz nekega podjetja¹⁰, s katerim je bila v ta namen sklenjena pogodba. Ti so izvedli temeljito oceno, saj so analizirali razpoložljive dokaze, tj. spremljali in ocenili material, dokumentacijo programa in njegove konkretne rezultate. Poleg tega so ocenjevalci s predstavniki glavnih zainteresiranih strani vodili razgovore, da bi izboljšali kakovost dokazov. V skladu z uredbo o programu Komisija posreduje rezultate ocenjevanja.

4. REZULTATI OCENJEVANJA

Priloga 1 tega sporočila vsebuje vse ugotovitve iz poročila, ki so ga pripravili ocenjevalci.

Komisija pozdravlja poročilo o oceni programa in njegove ugotovitve, saj ti potrjujejo učinkovitost upravljanja programa in njegovo uporabnost.

---

⁸ Odločba št. 1376/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o spremembi Odločbe št. 1336/97/ES o vrsti smernic za vseevropska telekomunikacijska omrežja (UL L 200, 30.7.2002, str. 1).

⁹ COM(2005) 354 konč., 1.8.2005.

¹⁰ RAND Europe, s katerim je bila na podlagi omejenega razpisa, ki ga je jeseni 2006 objavil Generalni direktorat za informacijsko družbo, sklenjena pogodba.

Komisija je prepričana, da je bila med programom eTEN in evropskim kohezijskim skladom ustvarjena sinergija, čeprav je iz ugotovitev poročila razvidno ravno nasprotno. Zaradi finančnih prispevkov novih držav članic v višini približno 5 % in vrnjenih sredstev za sofinanciranje projektov v višini približno 11 % so bili subjekti iz novih držav članic v eTEN zelo uspešni. Trenutne izkušnje, zbrane z rezultati projektov, tvorijo dobro podlago za nadaljnje uvajanje storitev, za katero so nekateri subjekti pri evropskem kohezijskem skladu že zaprosili za pomoč. Ko bo večina projektov zaključena, se bodo predvidoma tvorile nadaljnje sinergije. Komisija bo o tem poročala v vmesnem poročilu o programu CIP v podporo politikam IKT leta 2009.

Komisija priznava tudi nekaj pomanjkljivosti, ki so jih odkrili strokovni ocenjevalci, zlasti kar zadeva čas od zaključka razpisa do sklenitve pogodbe ter dolgo načrtovanje projektov, hkrati pa ugotavlja, da te pomanjkljivosti niso bistveno vplivale na skupno izvajanje programa. Komisija je že uvedla nove storitve, ki bodo v prihodnosti zmanjšale zamude.

Pozdravlja pozitivno oceno, ki so jo ocenjevalci podali glede oblikovanja programa, učinkovitosti njegovega upravljanja in njegovega potenciala, da doseže trajnostne rezultate in pozitivne učinke ter da z uporabo vseh sredstev, potrebnih za uspešno uvajanje IKT, doda resnično vrednost in poskrbi za strukturne spremembe. Rezultati tudi dokazujejo, da bo program v podporo politikam IKT, ki je del okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (CIP), lahko gradil na rezultatih eTEN.

Meni, da je bilo izvajanje tako enkratnega mehanizma sofinanciranja poseben izziv za vse udeležence, in pozdravlja, da so ocenjevalci prepoznali prizadevanja, ki so izboljšala zlasti zadnje faze programa.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE KOMISIJE

Komisija meni, da je poročilo zelo pozitivno, saj potrjuje učinkovitost upravljanja programa in njegovo uporabnost. Ugotovljene so bile nekatere pomanjkljivosti, vendar te niso bistveno vplivale na skupno izvajanje programa.

Eden od neposrednih učinkov programa je tudi vključenost zainteresiranih strani iz novih držav članic, MSP in javnih organov, kar bo spodbudilo nadaljnje uvajanje in upoštevanje rezultatov projektov na vseevropski ravni ter zdravo konkurenco na trgih vseh vrst storitev, ki jih sofinancira program eTEN. Glede na dosedanje rezultate programa se lahko upravičeno pričakuje, da bo le-ta velik splošni učinek, saj bo spodbujal nova delovna področja in ponazoril, kako lahko IKT pripomorejo k učinkoviti politiki o inovacijah in izpolnitvi ciljev lizbonske agende in pobude i2010. Rezultati dokazujejo, da bo naslednji program, tj. program CIP v podporo politikam IKT, lahko predvidoma nadgradil rezultate programa eTEN.

Ocenjevalci in Komisija bodo z delom nadaljevali tudi še leta 2009, da bi ugotovili vpliv projektov programa eTEN v zadnjih letih. Komisija bo o tem poročala v vmesnem poročilu o programu CIP v podporo politikam IKT.

Priloga 1: glavne ugotovitve poročila, ki so ga pripravili ocenjevalci

RAND Europe je opravil končno oceno programa eTEN. Ta program se je prenehal izvajati konec leta 2006, čeprav se nekatere dejavnosti, za katere so bile pogodbe sklenjene pozneje, še izvajajo. Glavne ugotovitve ocene so:

Splošni uspeh programa

Upravljanje programa eTEN je bil dobro in v poznejših fazah tudi uspešno, kar je prispevalo k izpolnitvi njegovih poglobitvenih ciljev. To ugotovitev izpodbijata dve dejstvi. Uspeh je bil povezan s težavami, zlasti v prvih letih izvajanja programa. Poleg tega uspeha ni mogoče predstaviti s številkami; deloma zato, ker njegovi učinki še niso vidni v celoti, deloma pa tudi zato, ker so bili njegovi poglobitveni cilji izraženi kakovostno brez posebnih merljivih meril uspeha.

Mehanizmi za izvajanje programa

Razen finančne pomoči finančni mehanizmi niso bili uporabljeni. To glede na skromno razsežnost projektov ne preseneča, zato tudi ne menimo, da je to bistveno vplivalo na uspešnost programa. Povezanost z evropskim skladom za razvoj podeželja in evropskim socialnim skladom je bila slaba, kljub temu da bi to bilo ugodnejše.

Projektne mehanizmi za preverjanje trga so bili na začetku sicer prepogosto uporabljeni (delno zato, ker so udeležencem nudili ugodnejše finančne pogoje), vendar se je to pozneje izboljšalo. Veliko projektov, ki so vključevali mehanizme za preverjanje, se pred preusmeritvijo ni končalo uspešno z uvajanjem, vendar se je to v poznejših fazah izboljšalo.

Projektne mehanizmi za začetno uvajanje so se izvajali šele pozneje, vendar so bili uspešni, še zlasti po bistveno prepozni določitvi splošne pomoči v višini 30 % skupnih stroškov. Nekateri obetajoči projekti uvajanja, med katerimi jih je tudi nekaj iz prejšnjih projektov za preverjanje trga, se trenutno izvajajo in tudi dobro napredujejo.

Pogodbe o sofinanciranju niso bile dovolj prožne. Preverjanje je bilo pri projektih omejeno na njihovo zmožnost, da med izvajanjem projekta usmerjajo ali dopuščajo potrebne poglobitvene spremembe. V razgovorih so nekateri projektne menedžerji izjavili, da niso imeli realističnih možnosti za spreminjanje takega položaja, tudi če so problem prepoznali.

Učinkovitost upravljanja programa

Po letu 2003 med upravljanjem ni bilo večjih težav, saj so bili standardni upravni postopki, poštenost, odkritost, preglednost in vsakodnevna učinkovitost upravljanja na visoki ravni.

Operativni postopki za pripravo delovnega programa in razpisov, njihova spremna dokumentacija ter sprejemanje in ocenjevanje predlogov so se med izvajanjem programa stalno izboljševali. Veliki problemi, ki so se pojavili na začetku (zlasti z ocenjevanjem predlogov), so bili odpravljeni, tako da so bili tudi mehanizmi zadovoljivi in so na koncu programa delovali celo zelo dobro.

Opis ciljev in njihova vključitev v delovni program sta bila dobra in ustrezna: glede oblikovanja ciljev nimamo pripomb, sposobnost odziva na spremembe zunanega tržnega (in političnega) okolja pa ocenjujemo kot zelo pozitivno.

Postopek do sklenitve pogodb za projekte (ki zajema izbiranje, preverjanje dokazil in pogajanja o tehničnih prilogah pogodb) je bil dolgotrajen. To je bilo ugotovljeno že pri vmesnem ocenjevanju in pozneje ni bilo odpravljeno. Poleg tega je časovno načrtovanje projektov v primerjavi z zasebnim sektorjem in glede na dinamiko, ki jo imajo hitro spreminjajoči sektorji, trajalo precej dolgo. To je skupaj z zamudami pri sklepanju pogodb povzročilo zelo velike zamude pri uvajanju storitev na trg, kar je verjetno upočasnilo tudi njihovo uspešnost in zmanjšalo njihov potencialni učinek.

Učinkovitost, dosežki in učinki

Program je bistveno izboljšal vključitev zainteresiranih strani iz novih držav članic, MSP in javnih organov. Njihova udeležba spodbuja nadaljnje uvajanje in upoštevanje rezultatov projektov na vseevropski ravni ter pripomore k zdravi konkurenci na trgih teh in podobnih storitev.

Dejavnosti, izvedene v poznejših fazah programa, potrjujejo dober učinek tvorbe sektorskih vrednostnih verig (zlasti v javnem sektorju). Da je bil poudarek v poznejših fazah programa na vključitvi celotne vrednostne verige v projekte, vključno s „stalnimi partnerji“ in „stalnimi viri prihodkov“, se je izkazalo za pravilno in pomeni pomembno izkušnjo za prihodnje programe.

Doseženi cilji programa

Zaradi širjenja in ponazarjanja strukturnih sprememb kot tudi zaradi postavitve trenutnega uvajanja v središče razvoja politike je bila v poznejših fazah programa po našem mnenju dodana resnična vrednost. Zato se upravičeno pričakuje, da bo imel program velik splošni učinek, saj bo spodbujal nova delovna področja in ponazoril, kako lahko IKT na področju inovacij pripomorejo k učinkoviti politiki ter izpolnitvi ciljev lizbonske agende in pobude i2010.

Trajne dejavnosti

Dolgoročno trajnost dejavnosti je trenutno težko oceniti, vendar vključitev celotne vrednostne verige (v poznejših in produktivnejših fazah programa) in posebnost primera, ki je razvidna iz nekaterih projektov, pri katerih je bilo široko uvajanje mogoče na podlagi vrednostnih verig, potrjujeta pozitivno napoved.